
1

SVET BEZ OTCOV

Narodila sa do sveta bez otcov.

Čomu sa máme čudovať, veď predsa väčšina novorodencov vidí najskôr neprítomný výraz pôrodníka, potom – ak to cez nezadržateľný plač vôbec dokáže rozpoznať – zopár rozradostených pôrodných asistentiek a nakoniec ubolenú matku, ktorá so sklonenou hlavou nabok, konečne spájajúc nohy, berie svoje dieťa do náruče.

Každé dieťa sa rodí do sveta bez otcov, tak v čom bol iný svet Leonie?

BLÍZKOSŤ

Narodila sa počas chladnej februárovej noci, v malej nemocnici neďaleko hraníc. Pochopiteľne, mužov tu bolo habadej, prvá tvár, ktorú videla bola mužská, ibaže ani po pôrode, ani dlho po ňom žiadna z nich nepatrila jej otcovi.

Áno, možno ani na tom dnes už nie je nič zvláštne, deti sa rodia slobodným matkám, otcovia kašľú na zodpovednosť, užívajú si život ďalej, nič ich nespútava, nič ich fyzicky a hormonálne nezmení na deväť mesiacov, ktoré musia len nejak pretrpieť a zakončiť najbolestivejším a najdepresívnejším zážitkom vo svojom živote. Áno, krivdím ostatným, tým zodpovednejším, ktorých život sa síce taktiež fyzicky a hormonálne nezmení, no zmení sa aspoň po emocionálnej stránke a spolu s matkinou neznesiteľnou bolesťou zažívajú rovnako neznesiteľnú radosť. O tých ale teraz nie je reč.

Leonie sa narodila do sveta bez otcov. A i keď tomu sama spočiatku nerozumela – nemala čomu rozumieť, nič iné predsa nepoznala – túto skrytú symboliku si môžeme uvedomiť aspoň my. Zatiaľ. Veď príde čas, keď sa na tom s nami schuti zasmee. V to jediné dúfam.

2

LEONIE PRICHÁDZA DOMOV

Keď o pár dní zavítala *domov* v matkinom náručí, čakali ju tam tri rozjarené tváre. Všetky patrili ženám. Leonie to, pochopiteľne, nebolo divné, alebo inak – bolo jej divné všetko rovnako, čím sa rozdiel medzi pre nás už normálnym a nenormálnym nadobro zotrel. Ak by na ňu niekto prehovoril po čínsky alebo nebudaj zatrúbil cez nos ako slon, neprekvapilo by ju to o nič viac a rovnako by tomu ani o nič viac nerozumela, ako keď jej matka opakovala utešujúce frázy v nemčine. Svet bol pre ňu neprebádaným a fascinujúcim miestom, ktoré, ako neskôr

pochočila alebo aspoň na vlastné oči videla, patrilo ženám. Ľudom s tenkým hlasom, dlhými vlasmi a bujným poprsím.

Nedá sa s istotou tvrdiť či spolu so vzhladom a povahou sú dedičné aj určité osudové črty, no nedá sa to ani s istotou vylúčiť. Rozhodne nie v takomto prípade. Pravda, ignorant alebo vedec, ktorému tieto výpočty nesedeli do tabuľky by to skrátka označil za náhodu, výnimku, ktorá potvrdzuje pravidlo, no čo ak by na tejto výnimke stál celý svet? Leonin svet?

Leonin svet tvorili ženy, to bol fakt, ktorý sa nedal zvrátiť. Jej mama bola slobodnou matkou, jej matka bola v domácnosti sama a inak to nebolo ani o generáciu vyššie – u matky matkinej matky a u matky matkinho (nateraz) ukrytého otca. Všetky na ňu hľadeli s rovnakou pokorou a súcitom, oslavovali tento moment a nádejali sa, rovnako ako náš vedec, že osud predsa nemôže byť dedičný a Leonie toho bude dôkazom.

Okrem toho – veď ani osud Leoninej matky ešte nebol zapečatený, dopísaný dokonca, nie každá matka predsa naveky ostane slobodnou matkou. Ak by to tak bolo, nikdy by som nemohol túto konkrétnu matku stretnúť, nespoznal a nevychoval by som Leonie a napokon nerozprával by

som vám ani tento príbeh.

Príbeh o tom, že aj keď sme nemali spoločné gény, nemali sme spoločné takmer nič, i tak nás paradoxne spojila blízkosť, ktorú sme v priebehu rokov znovunachádzali.

3

KEĎ SME SA STRETLI

Stretli sme sa asi o tri roky neskôr.

Leonie už objavovala svet na vlastných nohách, spájala myšlienky do ťažko zrozumiteľných viet, no čo bolo zo všetkého najpodstatnejšie, žiarila a prijímala bez predsudkov všetko, čo prišlo. I mňa. Iba vďaka tomu som *prešiel*.

A možno nie iba vďaka tomu. Možno sme už vtedy intuitívne cítili onú paradoxnú blízkosť, ktorá v zásade

nemala žiadne opodstatnenie okrem faktu, že som spával s jej matkou. Tomu nemohla rozumieť, prirodzene, no rozumela všetkému ostatnému, o čom som ja už v tej dobe nemal poňatia.

Túra v lese, stúpanie do kopca a piknik na drevenej lavici. Termoska s čajom, chleby so syrom a my traja. Prvý raz pokope. Leonie ma po zopár podozrievavých pohľadoch berie za ruku a ťahá ma k starému deravému pňu. Zvedavo nahliadame dnu, kde však okrem hnijúcich drevených odlomkov nebolo celkom nič. Pochopiteľne, myslel som si to len ja. Bola to moja interpretácia. Ničomu som nerozumel.

Faktom bolo, že v tom pni sa nachádzalo všetko. Bol v ňom celý svet, ktorý Leonie ešte objavovala a ktorý mi s detským nadšením chcela ukázať. „Fíha,“ povedal som mechanicky, keď ukázala prstom dnu, no nemyslel som to naozaj, bolo to skôr zo solidarity k nej. Vtom v neďalekom kríku dačo zašuchotalo, zlámalo sa zopár suchých vetiev a pred nami sa odrazu objavil majestátny jeleň. Urobil ešte zopár krokov ku nám, my sme sa ani nepohli, a keď stál asi meter opodiaľ, úctivo sa pred nami uklonil a potom utiekol preč. To sa naozaj stalo.

BLÍZKOSŤ

Vtedy som si uvedomil jednu vec: svet – jak ho *boh* stvoril – tu nie je od toho, aby mu človek rozumel, ale aby sa s ním zmieril a nebral svoj úsudok až tak vážne. Najbližšie sa k veciam dostaneme tak, že sa od nich na moment vzdialime a skutočnosť, ktorá sa pred nami rozvinie je stokrát zaujímavejšia, stokrát podnetnejšia než čokoľvek predtým.

Vlastne uvedomil som si ešte niečo: deti a ich myseľ sú studnicou všetkého. Potom *zmúdrejú* a staneme sa z nich my.

4

NA MOMENT SA VRACIAM DO SVOJHO DETSTVA

Keď sme sa vracali z túry domov, boli sme už priatelia. Zážitok s jeleňom nás zblížil natoľko, aby si bola Leonie istá, že som ešte vždy na *jej strane*. Viac sme o ňom nehovorili, nebolo treba. Nehovorili sme o ňom ani pred mamou – ktovie, čo tá videla. To podstatné sme predsa zažili a slová to mohli už len pokaziť.

Po ceste domov sme preto hrali detské závody, v ktorých som sa vždy snažil prehrať a v krízových momentoch sme

BLÍZKOSŤ

Leonie niesli na chrbte alebo na pleciach. Keď som Leonie niesol na pleciach a v sede ju už pomaly lámalo k spánku, keď nám už aj s jej mamou došli slová alebo sme si jednoducho chceli konečne vychutnať ticho lesa, samovoľne sa mi v mysli vyrinuli spomienky na moje detstvo, o ktorých som si už myslel, že sú dávno pochované, odsúdené na to, byť nahradené niečím novým, azda lepším.

No mýlil som sa, v oboch prípadoch.

Vrátil som sa v spomienkach do doby svojho detstva, ktoré som si nijak obzvlášť neužil – myslel som na nechutný pád z bicykla na hlavu, na pripálenú dlaň, ktorú som v chvíľke nerozvážnosti položil na rozpálenú pec, myslel som i na to, ako ma či už mama, otec, ich rodičia alebo ktokoľvek iný za niečo napomínajú a zakazujú mi a ja sa tak čoraz viac stávam *dospelým*. Napriek tomu všetkému však k môjmu detstvu cítim niečo blízke a cnie sa mi. Cítim dojemnú spojitosť, ktorá ma naplňa, napriek tomu, že je od základu klamlivá a falošná. Cítim to všetko napriek tomu, že to nie je pravda.

Do toho ma náhle preruší ženský hlas: „Franz?“

„Áno, drahá?“

„Malá zaspala, mali by sme ju vziať na ruky.“

„Och, áno, prepáč, na moment som len kamsi ubehol.“

„V tomto ste rovnakí,“ dodala s úsmevom Leonina mama.

„Čo ste to tam hore tak dlho pozorovali?“

5

NAŠE TÚRY

Tú túru sme si s Leonie zopakovali ešte mnohokrát.
Opakujeme ju dodnes.

Pravdou však je, že naše túry nikdy neboli rovnaké.
Vlastne si nie som celkom istý, či ich vôbec môžem dávať
do vzájomných súvislostí, prirovnávať ich k sebe, robiť
z nich opakujúci sa rituál, ktorý sa vyznačuje tým, že má
rovnaký priebeh a účinok.

Nie, naše túry boli iné, každá z nich bola iná, aj keď sa

z ďalšieho rozprávania môže zdať, že azda putujeme tým istým lesom. No pýtam sa: Záleží na tom? Všetko, čo sa na tých túrach udialo, bolo predsa pravdivé, skutočné. A o to tu predovšetkým ide. Nejde o to, akým lesom sme putovali, ani či sme ním vôbec putovali, ale o to, kam sme nakoniec došli.

To je ešte dlhý príbeh.

9

NÁVRATY

Vnucuje sa však otázka: Prečo sa vlastne vždy vraciame domov? Prečo namiesto toho, aby sme prosto kráčali ďalej, ideme radšej nazad? Sú na to rôzne odpovede, z tých racionálnejších napríklad: doma nás predsa čaká Leonina mama. No na druhej strane, nie vždy sme sa túry chodili len vo dvojici, často sa k nám pridala i mama, takže čo potom? Za čím sme sa vracali? Čo bolo také silné, že sme sa napriek vychodenej ceste aj tak vrátili na miesto, odkiaľ sme vyrazili? Nato sa dá povedať už len jediné: ešte nenastal *ten* čas.

No iste boli na to i pádnejšie dôvody. Napríklad, keď sa pred nami zjavil drôtený plot alebo iné, neprekonateľné prekážky, cez ktoré by sa by sa pokúsil dostať len blázon. Je totiž rozdiel zdolávať niečo zdanlivo neprekonateľné, keď za tým vidíme pokračovanie našej cesty, a vstupovať do niečoho len z princípu, že nám to skrížilo cestu, i keď vlastne môžeme (a intuitívne vieme, že by sme mali) ísť inokade. Ešte o takých miestach bude reč.

Samozrejme, i k tomuto jestvoval protipól a boli ním miesta, ktoré spočiatku nepôsobili tak nepríjemne, práve naopak, a rovnako sa ani nezdalo, že niet kam z nich pokračovať. Boli úplne priaznivé a príjemné. Žiadne prekážky, nástrahy ani hroziace nebezpečenstvo, kvôli ktorým by sme takéto rozhodnutie mohli v budúcnosti oľutovať. Rovnaký blázon by v takomto prípade nešiel ďalej. Takže prečo sme i tak zvolili návrat? Dostali sme sa na začiatok tejto úvahy: ešte nenastal čas.

12

OBJAVUJEME NEZVYČANÝ PODNIK

Môžeme to volať osud, náhoda, spontánne rozhodnutie, môžeme tomu hovoriť ako chceme, výsledok bol rovnaký. Kvôli ohňom sme museli radikálne zmeniť smer a vykročiť tak na chodníčky, o ktorých sme nič nevedeli. Nevedeli sme o nich nič, no práve tým nám odhaľovali niečo nové. Prešli sme okolo mnohých záhonov, stromov, kríkov, no zo všetkého najzaujímavejší a zároveň najprekvapivejší bol pre nás malý domček stojaci uprostred lesa. Bar, kaviareň, nevedeli sme presne, čím presne bol alebo mal byť, no nepopierateľne bol plný ľudí. Sedeli tu za nízkymi

okrúhlymi stolmi, v rukách držali zväčša biele šálky rôznych veľkostí a jediné, čo robili, bola diskusia medzi sebou.

Keď sme sa po príchode rozhliadli do strán, skutočne sa tu nič iné robiť nedalo. Nebola tu žiadna televízia, na bare nebola žiadna denná ani iná tlač k zapožičaniu a nikto sa tu ani nehral na telefóne alebo nebodal nahlas telefonoval. Také boli pravidlá (viseli aj zalaminované nad barom) a ten, kto sem vstúpil ich jednoducho musel dodržiavať. Jedinou, skutočne jedinou výnimkou boli deti, ktoré sa mohli okrem rozprávania taktiež spolu hrať, no rovnako iba s hračkami, ktoré boli v tomto podniku k dispozícii. Ostatné hračky, prístroje, knihy či noviny musel každý návštevník odovzdať pri vstupe a pri odchode mu boli v rovnakej podobe vrátené. Našťastie sme nič také pri sebe nemali, inak sme na túry ani nechodili, nemalo by to význam. Vstúpili sme dnu, Leonie som v skratke zhrnul pravidlá a usadli sme sa k najbližšiemu stolu. „To je ale nezvyčajný podnik,“ povedala Leonie, pričom si vyzliekala bundu, ktorá jej potom spadla za chrbát a skrčila sa do úzkej rolky. *Nezvyčajný podnik*. Od tohto momentu sme mu nehovorili nijak inak.

„Tak čo to bude?“ spýtal sa nás čašník, ktorý sa pri nás

odrazu zjavil ako duch. Samozrejme, žiaden nápojový lístok nám neprinesol a nenašli sme ho ani na stole.

„Dvakrát čaj,“ skúsil som opatrne, tým som nemohol nič pokaziť. Keď som však uvidel, že čašník nereaguje, ani si nič nezapisuje, objednávku som sa pokúsil upresniť.

„Čierny a kamilkový, prosím.“

„Čierny a kamilkový,“ zopakoval, aby sa azda uistil či dobre počul, potom povedal *nech sa nám páči* a napokon odišiel spať za svoj pult.

Leonie sa medzičasom obzerala okolo seba a hneď ako zočila detský kútik s inými deťmi, so zdvorilostným oznamom „hneď sa vrátim“, vstala zo stoličky a odišla sa hrať. Nemal som jej na to čo povedať, všetkému som rozumel, preto som sa len pousmial a nechal ju ísť tam, kam ju *to* viedlo.

Zostal som tu sedieť sám a jediné, čo mi teraz zostávalo bolo buď sa ponoriť do vlastných myšlienok, alebo nenápadne počúvať cudzie rozhovory. Nech už by som sa rozhodol akokoľvek, obe možnosti som mohol decentne zakamuflovať pozorovaním Leonie pri jej hrách s ostatnými deťmi. Nemal som plán, preto ani nasledujúce

rozhodnutie nebolo ani tak odrazom mojej vlastnej vôle, ako skôr spontánne nasledovanie toho, čo sa objavovalo predou mnou. A predou mnou sedela skupinka piatich chlapov, ktorých rozhovor bol počuť i bez toho, aby sa človek nejak obzvlášť snažil či nastavoval ucho.

Pripomínalo mi to trochu skupinovú terapiu mužov v strednom veku, no nerád by som niekoho urazil či predčasne škatulkoval. Každopádne, rozhovor znel asi takto:

„Posuňme sa teda ďalej: Čo je podľa vás šťastie?“ spýtal sa zavalitejší muž s výrazným hlasom, z čoho by sa azda dalo vydedukovať, že bol niečo ako vedúciou tejto skupiny sediacej okolo stola v rovnomernom kruhu. Každý z prítomných držal v ruke priesvitný pohár s malým množstvom hnedastej tekutiny naspodku, čo bolo, súdiac podľa ostatných hostí v podniku, pomerne nezvyčajné.

Väčšina pohľadov po položení tejto vzletnej otázky spadla práve na dno pohárov, prípadne sa cez okno zadívali na okolitú prírodu, kde hľadali odpoveď.

„Šťastie, to je...“ osmelil sa jeden z mužov, no svoju odpoveď vyslovil skôr opytovacím tónom, „to je vedľajší produkt zmysluplného života.“ Umlkol, na chvíľu sa

zamyslel a krátko potom vložil za vetu otázku, ktorou celú svoju výpoveď zneistil a vrátil na začiatok: „Čo je však zmysluplný život?“

Nato sa ozval ďalší, ktorý len stroho odvetil: „Je to jednoduché. Šťastie je absencia trápení a starostí, je cieľom ľudského konania. Kvôli nemu sme tu!“

„Ale no páni, nie tak rýchlo!“ skríkol tretí z opýtaných, no pritom sa usmieval. „Šťastie predsa nejde pomenovať jednou vetou. Sú o ňom celé knihy, romány, eseje a ani tie neprichádzajú s absolútnym výsledkom!“

„Jasný,“ ozval sa posledný, očividne rozhorčený. „Povedať,“ pokračoval, „že niečo nemá definíciu a ani sa nedá nájsť, je najľahšie. Lietame si tu na oblakoch medzi pojmami, ktorým síce každý rozumie, ale nikto nevie, čo znamenajú. Tak si to myslel?“

Vtom najlepšom mi čašník priniesol dvojicu čajov, teda skôr šálok s horúcou vodou, do ktorých sme si mali namočiť nachystané vrecká s bylinkami. Poďakoval som, mechanicky som začal vybaľovať jedno vrecko, druhé vrecko, a pozerajúc sa na Leonie som pokračoval v počúvaní načatej diskusie.

„Ak si dobre pamätám, tak slovníky definujú šťastie úplne jednoducho: je to priaznivá zhoda okolností alebo úspech,“ dodal rozhorčený pán, po čom jeho rozhorčenie očividne kleslo a zmenilo sa na víťazoslávne gesto so zdvihnutou hlavou. Pohľadom si premeral ostatných diskutujúcich a napokon očami zastal pri jednom z nich, s ktorého tvrdením najväčšmi nesúhlasil. „Nestačí nám takýto výklad?“

„Ďakujeme, Jakub,“ vyhlásil vedúci skupiny a gestom ruky vrátil slovo späť tomu pred ním, ktorý ešte zjavne nedokončil myšlienku.

„Úspech?“ pousmial sa. „To určite nie, bez urážky. Pokiaľ má šťastie trvať dlhodobo, a ono zo svojej podstaty dlhodobo trvať musí, nemôžeme zaň považovať náhlu eufóriu, radosť, naplnenie...“ zastavil sa a súcitne pozrel na Jakuba, „...ehm, úspech. Šťastie máme každý v sebe, len ho postupne viac a viac pred svetom zatieňujeme a skrývame. Vezmite si malé dieťa,“ pokračoval a rukou pritom ukazoval na deti v detskom kútiku, možno práve na Leonie. „Pozná dieťa niečo iné ako šťastie? Alebo spýtam sa inak: pozná nešťastie? Tá jeho energia k životu je jeho prirodzenosťou a až starnutím na ňu zabúda a hľadá niečo,

čo už dávno prirodzene malo a zažívalo.“ Jakub spolu s ešte s jedným z prítomných sa v ten istý čas zhlboka a energicky nadýchli a s pozdvihnutými ukazovákmi nahor chceli niečo dodať. Rozhovorený pán ich však zastavil. „Viem, myslíte na tie deti, čo sa narodí na ulici, do rodiny násilníka či alkoholika. No nie je to iné, ibaže ich obdobie šťastia je oveľa kratšie a vzápätí ho nahrádza úzkosť, trápenie. Týmto *náladám* sa však učia! Šťastiu sa sprvu nikto neučí a neskôr ho iba znovu objavuje, nachádza. Skrátka: šťastím je podľa mňa to, čo prichádza prvé a zostáva posledné. Nie je závislé na druhom, na majetku, na okolnostiach, ale je jadrom, ktoré tvorí človeka a zostáva len v ňom, vo vnútri.“ Na moment sa ešte zamyslel a svoju dlhú výpoveď zakončil vetami: „To isté by sa dalo povedať o láske, o zmysle života, o duši... Ale či je to naozaj tak? Neviem. Spýtajme sa svojich malých detí. Nebudú nám rozumieť, no prítom sú šťastné, milujú, žijú!”

V skupinke piatich chlapov sa každý sám pre seba zamračil, no nešlo o hnev, ako skôr o hlboké zamyslenie nad podstatou ich rozhovoru, po čom bez ďalších, dalo by sa možno povedať i zbytočných, slov prevrátili do seba svoj pohár. Zhlboka si vydýchli a v ústach im zostala už iba horkosť s neistým pôvodom. Viem to, pretože tú horkosť som cítil aj za nich.

Vtom som si naraz uvedomil, že pánom išlo po celý čas o to isté ako nám s Leonie. Možno práve preto ma ten rozhovor tak zaujal. Hľadali to isté, hľadali *blízkosť*, ktorá mala byť definitívnou odpoveďou, no čím boli zdanlivo bližšie, tým väčšmi sa vzdávali od podstaty. Preto ten trpký koniec a zamyslenie bez ďalších slov. Viac už nebolo čo povedať. O tom je onen nikdy-nekončiaci paradox *blízkości*.

Zo šálok som vybral vylúhované čaje, premočené vrecká som odložil na tanierik a bez zaváhania som vykročil smerom k detskému kútiku. „Čaj je už na stole,“ bol by som isto povedal, alebo: „Poď sa trochu napiť, zohriať...“ No nič z toho som nepovedal, pretože som prišiel do ďalšieho načatého rozhovoru, vskutku ešte zaujímavejšieho ako ten predtým, ktorý som jednoducho nemohol prerušiť tak prízemnými oznamami ako „Čaj je už na stole...“

13

LEONIE A INÉ MALÉ DETI

Treba povedať, že okrem zvierat mala Leonie fascinujúci vplyv i na iné malé deti. Teda vplyv asi nie je najsprávnejšie slovo, povedzme, že ich skrátka mala čím zaujať.

Jej detstvo bolo iné ako naše detstvo, prirodzene. Leoniny rovesníci boli často bližšie (i keď nie na tomto mieste) k youtubovým celebritám než k vlastným rodičom a nepripadalo im ani divné vidieť na displeji smartfónu rodinu vzdialenú stovky kilometrov. Čo sa v princípe

MATEJ RUMANOVSKÝ

zmenilo bol *skutočný*, fyzický kontakt s inými bytosťami, ktoré sa ich mohli dotknúť, hovoriť s nimi alebo sa skrátka bez slov hrať.

Pravda, tento prirodzený pud sa nemohol len tak zmeniť či nahradiť, no mohol sa prehlušiť inými podnetmi, vďaka ktorým sa vzdialil, stratil z dohľadu a pri návrate k nemu zostávala len neurčitá spomienka, z ktorej zostal len pocit.

Opakovalo sa to pravidelne: Leonie radostne dobehla za osamoteným dieťaťom či skupinou detí, s úsmevom sa im prihovarila a začala sa s nimi hrať. „Moji noví kamaráti,“ vravela si, no len čo im venovala celú svoju prítomnosť, deti sa rozutekali či už za rodičmi, alebo len opodiaľ, kde mohli na celú záležitosť zabudnúť a vrátiť sa späť do vlastných svetov.

Čo sa tu odohrávalo, nebolo sprvu jasné, niekto by si mohol povedať, že iní nezvládali jej otvorenosť a nemusel sa myliť, no pravda bola ukrytá aj niekde inde. Bola ukrytá v starých nefunkčných vreckových hodinkách, ktoré Leonie dostala k piatim narodeninám a odvtedy ich nosila všade so sebou. Mala ich so sebou aj dnes, o čom som nevedel, no dnes, pravdepodobne po niekoľkom opakovaní rovnakej situácie som si konečne všimol to

BLÍZKOSŤ

najpodstatnejšie: Leonie ukazovala deťom svoje hodinky a dačo im pritom hovorila. Dnes, keď som sa k nim nenápadne priblížil a na jazyku som mal onú oznamovaciu vetu, som konečne započul krátky rozhovor, ktorý bol azda spúšťačom reakcií ostatných detí a ktorý ma prinútil mlčať:

„Prečo tie hodiny stoja?“ spýtalo dieťa hľadiac na hodinky.

„Pretože ak by sa rozbehli, vzdialime sa,“ odvetila Leonie, načo sa, ako mnohokrát predtým, dieťa splašene rozutekalo za rodičmi. Ešte šťastie, že tie hodinky neuvidel čašník, mohla o ne prísť.

Možno preto som Leonie nakoniec aj tak zahriakol nudnou výpoveďou: „Leonie, čo to robíš? To tu nemôžeš.“ A potom mi už nezostávalo nič iné ako len dodať: „Čaj je už na stole.“

Leonie poslúchla, vrátila sa so mnou k stolu a spolu sme vypili svoje čaje. Dodnes nechápem, kde sa to v nej vzalo.

Bol to naozaj nezvyčajný podnik, no nezvyčajným ho nerobili jeho pravidlá ani to, ako vyzeral, čo sa nám

MATEJ RUMANOVSKÝ

spočiatku javilo byť ako to najpodstatnejšie, robili ho z neho celkom obyčajné veci a ľudia, ktorí, napriek tomu, že to o sebe nevedeli, mali až nápadne veľa spoločného.